

**Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen
Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark
Brandenburg**

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1858

XXXVIII. Die Markgrafen Otto und Conrad vergleichen sich mit der Stadt
Stendal wegen der Bede, am 20. Mai 1282.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54890](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54890)

Confulibus, Wezzelino et Henrico de Rokez, Johanne de Thuriz, Wilhelmo de Mof-
fun, Gerdango, Johanne de Brunfwic et ceteris pluribus fide dignis. Datum Stendale,
anno Domini M^o. CC^o. LXXXI°. in die Epiphanie per manum Dni. Johannis de Gardelege,
noſtre Curie Notarii.

Nach dem Originale des Stendaliſchen Rathſarchives No. 18.

XXXVII. Die Markgrafen Johann, Otto und Conrad weiſen die Stadt Stendal zur Beobach-
tung deſſen an, was ſie über die Bede mit den Vaſallen der Mark, des Havellandes und des
Landes Havelberg vereinbart haben, am 10. September 1281.

Omnibus has literas cernentibus Johannes, Otto et Conradus, dei gratia Marchio-
nes Brandenburgenses, salutem in omnium ſaluatore. Recognoscimus et literis preſentibus
publice proteſtamur, quod nos civitatem noſtram Stendal juſſimus firmiter obſervare uniuersa ac
ſingula, que cum vaſallis noſtris in Marchia, nec non in aliis terris noſtris, Havelberg et Ha-
uelland, commanentibus placitavimus ratione precarie ſive petitionis exactorie, quam ipsis in pre-
dictis terris noſtris vendidimus, ita quod civitas Stendal predicta vaſallis et terris premiſſis, nec
non vaſalli noſtri et terre preſcripte vice reciproca, ſtare debeant ſibi ſecundum formam privilegio-
rum deſuper eis traditam et conſectam. In cujus rei evidens teſtimonium et cautelam preſens ſcrip-
tum fieri juſſimus et ſigillorum noſtrorum appenſionibus communiri. Datum Tangermünde,
Anno domini M^o. CC^o. LXXXI°. III°. ydus ſeptembris, per manum domini Johannis de
Bruner, prepoſiti in Grantzoyge.

Nach dem Originale des Stendaliſchen Rathſarchives No. 20.

XXXVIII. Die Markgrafen Otto und Conrad vergleichen ſich mit der Stadt Stendal wegen
der Bede, am 20. Mai 1282.

In nomine ſancte et individue Trinitatis Amen. Otto et Conradus, Dei gratia Mar-
chiones Brandenburgenses, omnibus has literas auditoris et viſuris ſalutem in Domino ſempi-
ternam. Quoniam omnium habere memoriam potius eſt divinitatis, quam humanitatis, expedit ea,
que donantur a principibus, ſcriptis authenticis roborari et fortiſſimo robore perpetue, firmitatis ad remo-
vendam omnem calumpniam et malignorum hominum aſtuciam, que contra ipſam donationem poſſunt
futuris temporibus ſuboriri. Inde eſt, quod notum facimus univerſis Chriſti fidelibus tam preſentis temporis
quam futuri, et tenore preſentium publice proteſtamur, quod cum Burgenſibus in Stendal nobis
dilectis mediante diſcretorum virorum noſtrorum provido et maturo conſilio placitando convenimus

in hunc modum, videlicet: quod ipsis dedimus libertatem a festo sancti Martini proximo nunc venturo per quinquennium irrevocabiliter duraturam, volentes ipsos hoc durante tempore a qualibet exactione sive petitione exactoria penitus esse liberos et exemptos. Expleto autem dicto quinquennio iidem Burgenfes centum marcas Brandenburgensis argenti annis singulis perpetuo nobis dabunt duobus terminis sive diebus ad hoc specialiter deputatis, in festo Martini videlicet quinquaginta marcas, et in festo Walburgis proxime subsequente quinquaginta marcas similiter nobis dabunt. Et debent esse liberi ab omni exactione et petitione exactoria, vel quocunque nomine censeatur. Neminem autem inphedabimus pecunia jam predicta. Item si aliquem ex nobis captivari contigerit quod absit, tunc predicti Burgenfes ad redemcionem nostram semel nobis dabunt ducentas marcas et non amplius, et sic debent esse liberi et soluti. Item predictae civitati Stendal et Burgenfibus nec non eorum successoribus dedimus, ut habeant inphedatum iudicem sive scultetum, virum hereditarium, cum ipsis in civitate Stendal perpetuo commanentem. Nos autem dictum iudicium vel prefecturam emere non debemus, nec aliquis vice nostra, et nullus advocatorum nostrorum acquirere debet iudicium supra dictum, in statuque eodem dicta prefectura perpetuo permanebit scilicet, quo stat tempore jam presenti. Item dicte civitati et Burgenfibus et eorum successoribus promissimus, ut non aliquem aut aliquos ex eis specialiter vel generaliter aggravare debeamus in quibuslibet excipiendis et mutuo contrahendis contra cuiuslibet liberam voluntatem. Item si contigerit aliquem de nostris fratribus aut pueris ad contractum matrimonii . . . , ad hec prefata civitas et Burgenfes nihil nobis dare ex debito tenebuntur. Supra dicta omnia ipsis inviolabiliter observare promissimus data fide pro nobis et nostris fratribus et successoribus universis. Promissimus etiam quod nullus ex fratribus nostris suam partem hereditatis debet aliquatenus acceptare, nisi prius promittat, quemadmodum nos promissimus, fide data, et suis sigillis roboret prefens scriptum. Preterea servandum duximus firmiter et tenendum, quod si quicumque de omnibus premissis infringere, quod absit, ex tunc dicti Burgenfes habebunt liberum arbitrium, ut una cum Burgenfibus castri et oppidi Tangermunde, cum Burgenfibus civitatis Osterborch, et terris adjacentibus oppidis jam predictis libere se divertere poterunt ad alium dominum, ad quem duxerint divertendum, donec talis injuria et violencia per nos, fratres nostros, successores nostros fuerit ex integro retractata. Pro huiusmodi quidem libertate et omnibus aliis articulis premissis dicti Burgenfes nobis dederunt mille marcas, ducentas marcas et triginta quinque marcas. Insuper nos liberos dimiserunt de centum marcis et quadraginta marcis et de centum talentis, in quibus ipsis fuimus obligati. In supradictorum omnium liquidem evidens testimonium et cautelam prefens scriptum fieri iussimus et sigillorum nostrorum impressionibus consignari. Adhibitis nihilominus testibus idoneis, quorum nomina sunt hec: Johannes de Arkefleve, Basse niger, Conradus de Snetlinge, Hynricus de Woldenhagen, Beteko de Buc, Fredericus de Buc, Johannes et Gherard fratres de Kercow, Johannes de Nowen, Georgius de Brewitz, Nicolaus de Esbeke, Henricus de Wardenberch, Johannes de Ridbeke, Dominus Luthardus de Sriverftorp, Fridericus de Ecstede, Johannes de Stegelitz, Falco miles. Wezzelo, Arnoldus Vlasmenger, Henricus de Rociz, Johannes de Turiz, Godescalcus de Yerichow, Gherdingus, Conradus Hiddo, Godo de Sluden, Jordanus Vlasmenger, Ghifo de Scadewachten, Wilhelmus de Morfun, Johannes de Brunswich, Godo Denecum, Conrad Dufer, Petrus de Moringe, Henricus de Morfun, Burgenfes et quam plures alii fide digni. Acta sunt hec Tangermunde, Anno domini MCCLXXXII

feria quarta ante Urbani. Datum per manum Domini Johannis de Brunswich, nostre curie capellani.

Nach dem Abdrucke bei Lenz, Br. Urk. 107—111.

XXXIX. Domcapitel und Rath zu Stendal genehmigen die von Nicolaus von Gardelege bewirkte Altarstiftung in der Marienkirche, am 15. April 1283.

In Nomine sancte et individue Trinitatis. Amen. A. Dei gratia prepositus ecclesie Stendaliensis, Johannes Decanus totumque capitulum et consules civitatis ejusdem omnibus presentem literam visuris aut auditoris salutem in eo, qui salvat omnem hominem et neminem vult perire. Successus temporum perimunt gesta fidelium, quare decet et expedit, ut fulciantur testibus ac testimonio literarum. Hinc est, quod universis christiane fidei professoribus volumus esse notum, quod Nicolaus de Gardelege, noster Burgenfis, de maturo nostro consilio in ecclesia beate marie quoddam fundavit altare ob cultum divinum ampliandum, et ob memoriam sui et suorum progenitorum illud dotavit cum octo choris dari frumenti proprietatis titulo sub hac forma: sacerdos altari deserviens singulis annis recipiet septem choros, pro quibus dicet singulis diebus unam missam. Insuper recipiet dimidium chorum pro ipsius Nicolai anniversario conservando, quem conservabit cum . . . isto modo. Habebit ad se duos sacerdotes et sex scolares et candelas quatuor ad sepulcrum, et celebrabuntur tres misse illa die ad altare jam predictum, et dimidium chorum expendet in divino officio et eleemosyna competenti. Preterea sex modii cedent ecclesie pro vino, oblatiis, luminibus et omnibus necessariis comparandis. Insuper custos habebit sex modios, qui per se aut per scolarem altare deserviet. Dictam annonam sacerdos altaris colliget et annis singulis ministrabit. Istius annone jacent quinque chori in villa Belkowe et tres in civitate Stendale. Filius predicti Nicolai Senior istud altare conferet, quamdiu vixerit, post mortem autem suam decanus Stendaliensis cum consilio consulum. Et si Decanus et consules in unam personam concordare non possent, ex tunc duo canonici et duo consules de unanimi consensu dictum altare conferre possunt et debent cum concordia infra mensem. Et sacerdos electus ad altare faciet obedienciam Decano et non dicet ex debito nisi diebus singulis unam missam. Istam missam incipiet post offertorium summe misse. Nec aliquis obventiones, que obveniunt ratione . . . officii sibi aliquatenus vindicabit, sed parochiano integraliter presentabit. Dictus sacerdos non habebit ecclesiam ita vicinam civitati, quod possit officiare altare intus et ecclesiam extra. Sacerdos non per vicarium deserviet, sed in civitate residenciam faciet personalem, et ad dictum altare nullus presentabitur, nisi sacerdos fuerit jam promotus. Ille autem sacerdos ad nulla jura parochialia obligatus erit, nec ad baptismum, nec ad confessiones, nec ad visitationes infirmorum, sed solum modo horas suas servabit in ecclesia cum sacerdotibus, et post dicet missam unam. Omni secunda feria et quarta feria et sexta feria missam debet dicere pro defunctis, aliis autem diebus tales dicet, que possunt Deo et hominibus plus placere. Hujus ordinationis testes sunt: Adam prepositus, Johannes Decanus, Godefridus Vlasmengerus, Luderus Custos, Bertoldus Stolpenfis prepo-